

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. С. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Спів»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Гірник М.ІО.

27 серпня 2025
Дата

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС

галузь знань

спеціальність

освітньо-професійний ступінь

освітньо-професійна програма

В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

В5 Музичне мистецтво

Фаховий молодший бакалавр

Музичне мистецтво

Розробник: Підгородська Надія Миколаївна, викладачка-методистка, заслужена працівниця культури України

Програму навчальної дисципліни «Спеціальний клас» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Спів», протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Голова циклової комісії _____

Підпис

Підгородська Н.М. _____

під

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 19	Курс: I, II, III, IV
	Семестр
	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII
Загальна кількість годин – 570	Аудиторні заняття –
	Практичні –
	Індивідуальні заняття 408 год.
	Самостійна робота 162 год. (підготовка та проходження екзамену - 60 год., самостійне вивчення матеріалу - 102 год.)
	Форма підсумкового контролю: залік II, IV, V семестри, екзамен III, VI семестри атестація VIII семестр

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Спеціальний клас» входить до курсу спеціальних дисциплін.

Зміст курсу обумовлений класичними академічними та сучасними розробками проблем вокальної майстерності, теорією творчої діяльності, роботами в галузі мистецтвознавства і музично-педагогічної практики.

Мета курсу – оволодіти всіма можливостями співацького голосу, розумінням та виконавською майстерністю вокальних академічних творів у збагаченому синтезі музики, слова, пластики, емоційної акторської виразності, допомогти у розширенні творчої уяви та вихованні естетичного смаку; професійна підготовка та розвиток вокально-технічних навиків студентів в об'ємі необхідному для подальшої роботи майбутніх випускників в різних професійних хорових колективах і ансамблях

Завдання курсу:

- підготувати до самостійного підвищення співацької та вокально-педагогічної майстерності в умовах практичної діяльності, домогтися свідомого володіння голосом.

- розкрити та розвинути природні властивості голосу в повному діапазоні та найкращому тембровому забарвленні.
- оволодіти прийомами вокальної техніки, емоційно-динамічною виразністю звуку на основі професійного усталеного дихання, сформувати вокальні навички.
- розширити музичні уявлення, відчувати музичну форму цілого твору, розвиток та завершеність окремих фраз, логіку розвитку кульмінації.
- надати відомості про музичну спадщину оперного мистецтва, залучити до культури співочого виконавства та розвинути художньо-виконавський смак на традиціях попереднього історичного досвіду.
- оволодіти музичною термінологією, складовою голосового апарату, звукоутворення, дихання, утворення регістрів, тембрів та гігієну голосу.

Методи роботи курсу «Спеціальний клас» (академічний вокал, естрадний вокал) обираються відповідно до індивідуальних цілей кожного студента.

Форми роботи – самостійна робота студентів, практичні заняття з викладачем.

Засоби навчання – аудіо-, відеоматеріали, підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації і вказівки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти професійно володіти вокально-технічною та виконавською майстерністю, мати професійні навички співу в хорі та ансамблі.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Попередньо здобуті знання мистецького спрямування.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

Дисципліна «Спеціальний клас» є найважливішою у процесі підготовки майбутнього соліста та пов'язана з викладанням наступних навчальних дисциплін:

«Ансамбль», музично-теоретичний цикл дисциплін, які студенти вивчають на відповідних курсах протягом терміну, визначеного у навчальному плані

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ (ЗК) І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (СК) ВИПУСКНИКА

(відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра):

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стильових особливостей.

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ГОДИН МІЖ ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ **Зміст програми навчальної дисципліни**

Тема 1. Визначення індивідуальних характеристик звучання здобувачів освіти та складання індивідуального плану їх подальшого розвитку та вдосконалення.

Тема 2. Будова та функціонування співацького апарату, професійна гігієна голосу. Ознайомлення з вокальною термінологією

Тема 3. Співацьке дихання та постава. Сценічна культура актора-співака.

Тема 4. Технічні вправи: початкові співацькі навички у доступному діапазоні. Опрацювання технічно нескладних вокалізів, сольфеджування.

Тема 5. Основи фразування у мистецтві вокалу. Вивчення особливостей куплетної будови українських народних пісень та шляхів їх акторської інтерпретації.

Тема 6. Поетичне першоджерело вокального твору – взаємодія музики та тексту при створенні художнього образу твору. Опанування нескладних пісень та романсів з індивідуальної програми.

Тема 7. Атака звуку, штрихи виконання, динамічне нюансування. Робота над вокалізами (академічні, джазові).

Тема 8. Дикція у мистецтві співу, активна артикуляція, закріплення норм вокальної орфоепії рідної мови.

Тема 9. Наспівність як передумова формування злагодженого звуковедення. Виконання українських народних пісень в обробках композиторів-класиків та сучасних композиторів (ліричні, жартівливі, драматичні тощо).

Тема 10. Опрацювання різних метро-ритмічних малюнків (пунктирний ритм, комбінації з шістнадцятими тривалостями тощо).

Тема 11. Формування уявлення про зв'язок музичного мовлення з інтонацією.

«Персональне» мислення у вокальних творах, опанування пісень від першої особи.

Тема 12. Технічні вправи: удосконалення звучання голосних та приголосних, йотовані звуки, спів вправ з емоційним забарвленням.

Тема 13. Розвиток вокального слуху та самоконтролю. Робота над вокалізом з сюжетним завданням («вокаліз-етюд», «вокаліз-дуєт», «жанровий вокаліз» тощо).

Тема 14. Резонаторні відчуття при співі – теорія та практика. Висока співацька форманта.

Тема 15. Норми вокальної орфоепії іноземних мов. Ознайомлення з пісенними традиціями народів світу, спів мовою оригіналу (за індивідуальними можливостями).

Тема 16. Стилiстична специфіка творів. Виконання пісень українських композиторів-класиків, українських авторів першої половини ХХ ст. (солоспіви, романси, пісні).

Тема 17. Розширення діапазону голосу та закріплення навичок сферичного звуку.

Тема 18. Тембр як головний виразовий елемент акторського співу, удосконалення звучання у різних регістрах. Опанування музики до кінофільмів (соло, дуети діалогічної будови).

Тема 19. Ознайомлення з мелізмами (форшлагги, морденти тощо), складними ритмічними малюнками (синкопи, дуолі, тріолі тощо).

Тема 20. Особливості роботи з фонограмою. Виконання популярних пісень вітчизняних та зарубіжних композиторів ХХ ст.

Тема 21. Історико-культурна специфіка творів. Робота над вокальними творами академічної спрямованості (арія, арієта, канцона, романс, пісня тощо).

Тема 22. Технічні вправи: згладжування регістрів, удосконалення навичок кантиленного звучання.

Тема 23. Виразові можливості голосу актора, пошуки власної самобутності. «Характерне» звуковидобування, що відповідає логіці художнього образу. Опанування музики до вистав (соло, дуети, тріо).

Тема 24. Співаючий актор – «дуально-дуельна» форма сценічного буття. Виконання сучасних творів українських композиторів.

Тема 25. Рухливість голосу, опанування легкого природного звуковедення у прискореному темпі.

Тема 26. Довільна зміна вокального та мовленнєвого звуковидобування (вокалізація-декламація, вокалізація-розмова). Робота над номерами з мюзиклів, оперет, музичних комедій тощо.

Тема 27. Удосконалення вокально-технічних та вокально-виконавських навичок. Спів а cappella – мистецтво самоконтролю та взаємодія з публікою.

Тема 28. Створення індивідуальної акторської палітри засобів виразності для адекватного та актуального інтерпретування художнього образу. Робота над різножанровими вокальними творами вітчизняних та зарубіжних авторів, народними піснями.

Тема 29. Виконавський аналіз творів. Опанування номерів з власною акторською інтерпретацією музично-поетичного твору. Створення відео-робіт.

Тема 30. Ансамбль як засіб формування творчого партнерства на сцені. Виконання вокальних творів ансамблями різних складів та форм.

Тема 31. Підготовка програми атестації. Робота над оперними аріями.

Тема 32. Підготовка програми атестації. Робота над романсами.

Тема 33. Підготовка програми атестації. Формування виконавської майстерності. Сучасна пісня. Народна пісня. Естрадна пісня.

Тема 34. Підготовка програми атестації. Виконання всіх творів атестації.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин		
	усього	у тому числі	
		індивід.	самостійна робота
1	2	3	4
1 семестр			
Тема 1. Визначення індивідуальних характеристик звучання здобувачів освіти та складання індивідуального плану їх подальшого розвитку та вдосконалення.	8	-	8
Тема 2. Співацька позиція звуку. Фізіологічні механізми співацької опори. Поняття індивідуального тембрового забарвлення голосу. Будова та функціонування співацького апарату, професійна гігієна голосу. Ознайомлення з вокальною термінологією	17	12	5
Тема 3. Формування, вимова та вирівнювання звучання голосних звуків під час співу. Особливості виконання джазових стилів (swing, bossa nova, ballad). Співацьке дихання та постава. Сценічна культура актора-співака.	28	25	3
Тема 4. Формування відчуття головного та грудного резонування. Технічні вправи: початкові співацькі навички у доступному діапазоні. Опрацювання технічно нескладних вокалізів, сольфеджування.	15	13	2

Тема 5. Основи фразування у мистецтві вокалу. Вивчення особливостей куплетної будови українських народних пісень та шляхів їх акторської інтерпретації.	6	-	6
Підсумкове заняття	1	1	-
Всього:	75	51	24
II семестр			
Тема 1. Поетичне першоджерело вокального твору – взаємодія музики та тексту при створенні художнього образу твору. Опанування нескладних пісень та романсів з індивідуальної програми.	2	-	2
Тема 2. Вдосконалення вокальної техніки (дихання, інтонування, формування голосних та приголосних звуків, метроритм).	10	10	-
Тема 3. Прийоми та різновиди атаки звуку (м'яка, тверда, придихова).	17	17	-
Тема 4. Формування навичок звуковедення та вокальних штрихів legato, non legato, staccato. Розвиток вокальної кантилени.	20	20	-
Тема 5. Формування високої позиції звуку	21	21	-
Тема 6. Атака звуку, штрихи виконання, динамічне нюансування. Робота над вокалізами (академічні, джазові).	4	-	4
Залік	1	1	-
Всього:	75	69	6
III семестр			
Тема 1. Дикція у мистецтві співу, активна артикуляція, закріплення норм вокальної орфоепії рідної мови.	3	-	3
Тема 2. Наспівність як передумова формування злагодженого звуковедення. Виконання українських народних пісень в обробках композиторів-класиків та сучасних композиторів (ліричні, жартівливі, драматичні тощо).	4	-	4
Тема 3. Формування високого звучання голосу та розвиток вокального слуху під час виконання вправ, вокалізів, творів.	14	14	-
Тема 4. Відтворення емоційного та художнього змісту твору засобами музичної виразності: мелодія, лад, темп, ритм, динаміка, регістр, інтонація	18	18	-
Тема 5. Форма та характер твору. Формування навички побудови музичної вокальної фрази.	16	16	-
Тема 6. Опрацювання різних метро-ритмічних малюнків (пунктирний ритм, комбінації з шістнадцятими тривалостями тощо).	5	-	5
Підготовка та проходження екзамену	30	-	30
Всього:	90	48	42
IV семестр			
Тема 1. Формування уявлення про зв'язок музичного мовлення з інтонацією. «Персональне» мислення у вокальних творах, опанування пісень від першої особи.	4	-	4
Тема 2. Ознайомлення зі стилями сучасної естрадної музики: рок, реп, R&B. Створення конкретного художнього образу пісні через розуміння її мізансценування, вибудовування драматургії та темпоритму. Технічні вправи: удосконалення звучання голосних та приголосних, йотовані звуки, спів вправ з емоційним забарвленням.	11	7	4

Тема 3. Жанрова типологія та жанрово-стильові тенденції вокальних/джазових творів концертного репертуару.	16	16	-
Тема 4. Робота над технікою виконання та застосування вокального прийому belting Стили сучасної джазової музики: jazz-rock, modal jazz, fusion, ECM.	17	17	-
Тема 5. Особливості драматургії, форми та вокально-виконавського змісту вокальних/джазових творів.	19	19	-
Тема 6. Розвиток вокального слуху та самоконтролю. Робота над вокалізом з сюжетним завданням («вокаліз-етюд», «вокаліз-дует», «жанровий вокаліз» тощо).	7	-	7
Залік	1	1	-
Всього:	75	60	15
V семестр			
Тема 1. Резонаторні відчуття при співі – теорія та практика. Висока співацька форманта.	3	-	3
Тема 2. Норми вокальної орфоєпії іноземних мов. Ознайомлення з пісенними традиціями народів світу, спів мовою оригіналу (за індивідуальними можливостями).	4	-	4
Тема 3. Формування емоційної насиченості вокального виконання та забарвленості голосу відповідно характеру, драматичному розвитку та стилю вокального твору.	10	10	-
Тема 4. Робота над опануванням безтекстової джазової техніки scat за допомогою вправ та вокальних «транскрипцій». Виконання імпровізації на гармонічну послідовність та форму.	8	8	-
Тема 5. Придихова атака звуку у вдосконаленні вокального прийому субтон. Вокальні техніки та вокальні прийоми (glissando, portamento).	13	13	-
Тема 6. Стилiстична специфіка творів. Виконання пісень українських композиторів-класиків, українських авторів першої половини ХХ ст. (солоспіви, романси, пісні).	6	-	6
Залік	1	1	-
Всього:	45	32	13
VI семестр			
Тема 1. Розширення діапазону голосу та закріплення навичок сферичного звуку.	2	-	2
Тема 2. Деталізація елементів фактури та виражальних засобів втілення музичної форми.	8	8	-
Тема 3. Фонетична організація, розвиток вміння свідомо нюансувати та змінювати тембральні якості голосу відповідно до поставленого художньо-емоційного завдання. Музичне фразування.	9	9	-
Тема 4. Подолання недоліків співацького голосоутворювання, інтонування, строкатості звучання голосних, відсутності резонування. Відпрацювання чіткої дикції, артикуляції, виправлення невірної орфоєпії. Подолання неухважності до культури слова у співі.	10	10	-
Тема 5. Набуття досвіду створення високохудожньої інтерпретації камерного вокального твору. Розвиток системного розуміння і практичне втілення драматургічно - виконавського змісту музичного тексту у процесі концертно-виконавської діяльності.	13	13	-

Тема 6. Тембр як головний виразовий елемент акторського співу, удосконалення звучання у різних регістрах. Опанування музики до кінофільмів (соло, дуети діалогічної будови).	3	-	3
Підготовка та проходження екзамену	30	-	30
Всього:	75	40	5
VII семестр			
Тема 1. Ознайомлення з мелізмами (форшлаги, морденти тощо), складними ритмічними малюнками (синкопи, дуолі, тріолі тощо)	1	-	1
Тема 2. Особливості роботи з фонограмою. Виконання популярних пісень вітчизняних та зарубіжних композиторів ХХ ст.	1	-	1
Тема 3. Продовження розвитку можливостей художнього мислення студента. Усвідомлення зв'язку емоційно-музичного звучання твору з літературним змістом. Історико-культурна специфіка творів. Робота над вокальними творами академічної спрямованості (арія, арієта, канцона, романс, пісня тощо).	17	16	1
Тема 4. Поступове розширення діапазону та збільшення енергетичної амплітуди звучання голосу. Удосконалення роботи системи дихання, подальший розвиток відчуття резонаторів та приближеного звучання голосу. Технічні вправи: згладжування регістрів, удосконалення навичок кантиленного звучання.	19	18	1
Тема 5. Художній образ та акторське його втілення засобами вокальної виразності. Продовження роботи над твором з концертмейстером. Виразові можливості голосу актора, пошуки власної самобутності. «Характерне» звуковидобування, що відповідає логіці художнього образу. Опанування музики до вистав (соло, дуети, тріо).	14	13	1
Тема 6. Співаючий актор – «дуально-дуельна» форма сценічного буття. Виконання сучасних творів українських композиторів.	1	-	1
Тема 7. Рухливість голосу, опанування легкого природного звуковедення у прискореному темпі.	1	-	1
Тема 8. Довільна зміна вокального та мовленнєвого звуковидобування (вокалізація-декламація, вокалізація-розмова). Робота над номерами з мюзиклів, оперет, музичних комедій тощо.	1	-	1
Тема 9. Удосконалення вокально-технічних та вокально-виконавських навичок. Спів а саррелла – мистецтво самоконтролю та взаємодія з публікою.	1	-	1
Тема 10. Створення індивідуальної акторської палітри засобів виразності для адекватного та актуального інтерпретування художнього образу. Робота над різножанровими вокальними творами вітчизняних та зарубіжних авторів, народними піснями.	1	-	1
Тема 11. Виконавський аналіз творів. Опанування номерів з власною акторською інтерпретацією музично-поетичного твору. Створення відео-робіт.	2	-	2
Підсумкове заняття	1	1	-
Всього:	60	48	12
VIII семестр			

Тема 1. Ансамбль як засіб формування творчого партнерства на сцені. Виконання вокальних творів ансамблями різних складів та форм.	2	-	2
Тема 2. Удосконалення техніки співу. Вирівнювання тембрального забарвлення голосу. Закріплення умінь у вправах та вокалізі. Творче опрацювання репертуару. Підготовка програми атестації. Робота над оперними аріями.	20	16	4
Тема 3. Закріплення знань та умінь з фаху. Удосконалення творчих уявлень студента. Підготовка програми атестації. Робота над романсами.	20	17	3
Тема 4. Режисура вокальних номерів програми атестації. Сценічний імідж виконавця. Творча індивідуальність. Підготовка програми атестації. Формування виконавської майстерності. Сучасна пісня. Народна пісня. Естрадна пісня.	16	13	3
Тема 5. Підготовка програми атестації. Виконання всіх творів атестації.	16	13	3
Підсумкове заняття	1	1	-
Всього:	75	60	15
Разом годин	570	408	162

Самостійна робота

Самостійна робота студента – важлива ділянка навчального процесу, яка виховує та розвиває творчу ініціативу студента, формує чітке уявлення про методіку роботи над твором. Викладач повинен працювати над розширенням музичного світогляду студента, розвивати у нього творчу активність і самостійність. Крім творів, які студент вивчає в спеціальному класі детально, він повинен знайомитися з різноманітною музичною вокальною літературою.

Для успішного виховання навичок самостійної роботи над вокальними творами студенту потрібно доручити не менше одного разу в семестрі самостійно вивчити доступний для нього твір, який повинен бути нижчого рівня складності, ніж твори, які вивчає студент на даному курсі.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I семестр		
1	Визначення індивідуальних характеристик звучання здобувачів освіти та складання індивідуального плану їх подальшого розвитку та вдосконалення.	8
2	Будова та функціонування співацького апарату, професійна гігієна голосу. Ознайомлення з вокальною термінологією	5
3	Співацьке дихання та постава. Сценічна культура актора-співака.	3
4	Технічні вправи: початкові співацькі навички у доступному діапазоні. Опрацювання технічно нескладних вокалізів, сольфеджування.	2
5	Основи фразування у мистецтві вокалу. Вивчення особливостей куплетної будови українських народних пісень та шляхів їх акторської інтерпретації.	6
	Разом	24
II семестр		
1	Поетичне першоджерело вокального твору – взаємодія музики та тексту при створенні художнього образу твору. Опанування нескладних пісень та романсів з індивідуальною програмою.	2

2	Атака звуку, штрихи виконання, динамічне нюансування. Робота над вокалізами (академічні, джазові).	4
	Разом	6
III семестр		
1	Дикція у мистецтві співу, активна артикуляція, закріплення норм вокальної орфоєпії рідної мови.	3
2	Наспівність як передумова формування злагодженого звуковедення. Виконання українських народних пісень в обробках композиторів-класиків та сучасних композиторів (ліричні, жартівливі, драматичні тощо).	4
3	Опрацювання різних метро-ритмічних малюнків (пунктирний ритм, комбінації з шістнадцятими тривалостями тощо).	5
4	Підготовка та проходження екзамену	30
	Разом	42
IV семестр		
1	Формування уявлення про зв'язок музичного мовлення з інтонацією. «Персональне» мислення у вокальних творах, опанування пісень від першої особи.	4
2	Технічні вправи: удосконалення звучання голосних та приголосних, йотовані звуки, спів вправ з емоційним забарвленням.	4
3	Розвиток вокального слуху та самоконтролю. Робота над вокалізом з сюжетним завданням («вокаліз-етюд», «вокаліз-дуєт», «жанровий вокаліз» тощо).	7
	Разом	15
V семестр		
1	Резонаторні відчуття при співі – теорія та практика. Висока співацька форманта.	3
2	Норми вокальної орфоєпії іноземних мов. Ознайомлення з пісенними традиціями народів світу, спів мовою оригіналу (за індивідуальними можливостями).	4
3	Стилістична специфіка творів. Виконання пісень українських композиторів-класиків, українських авторів першої половини XX ст. (солоспіви, романси, пісні).	6
	Разом	13
VI семестр		
1	Розширення діапазону голосу та закріплення навичок сферичного звуку.	2
2	Тембр як головний виразовий елемент акторського співу, удосконалення звучання у різних регістрах. Опанування музики до кінофільмів (соло, дуєти діалогічної будови).	3
3	Підготовка та проходження екзамену	30
	Разом	35
VII семестр		
1	Ознайомлення з мелізмами (форшлагги, морденти тощо), складними ритмічними малюнками (синкопи, дуолі, тріолі тощо).	1
2	Особливості роботи з фонограмою. Виконання популярних пісень вітчизняних та зарубіжних композиторів XX ст.	1
3	Історико-культурна специфіка творів. Робота над вокальними творами академічної спрямованості (арія, арієта, канцона, романс, пісня тощо).	1
4	Технічні вправи: згладжування регістрів, удосконалення навичок кантиленного звучання.	1

5	Виразові можливості голосу актора, пошуки власної самобутності. «Характерне» звуковидобування, що відповідає логіці художнього образу. Опанування музики до вистав (соло, дуети, тріо).	1
6	Співаючий актор – «дуально-дуельна» форма сценічного буття. Виконання сучасних творів українських композиторів.	1
7	Рухливість голосу, опанування легкого природного звуковедення у прискореному темпі.	1
8	Довільна зміна вокального та мовленнєвого звуковидобування (вокалізація-декламація, вокалізація-розмова). Робота над номерами з мюзиклів, оперет, музичних комедій тощо.	1
9	Удосконалення вокально-технічних та вокально-виконавських навичок. Спів а cappella – мистецтво самоконтролю та взаємодія з публікою.	1
10	Створення індивідуальної акторської палітри засобів виразності для адекватного та актуального інтерпретування художнього образу. Робота над різножанровими вокальними творами вітчизняних та зарубіжних авторів, народними піснями.	1
11	Виконавський аналіз творів. Опанування номерів з власною акторською інтерпретацією музично-поетичного твору. Створення відео-робіт.	2
	Разом	12

VIII семестр		
1	Ансамбль як засіб формування творчого партнерства на сцені. Виконання вокальних творів ансамблями різних складів та форм.	2
2	Підготовка програми атестації. Робота над оперними аріями.	4
3	Підготовка програми атестації. Робота над романсами.	3
4	Підготовка програми атестації. Формування виконавської майстерності. Сучасна пісня. Народна пісня. Естрадна пісня.	3
5	Підготовка програми атестації. Виконання всіх творів атестації.	3
	Разом	15
	Всього:	102

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ I КУРСУ

1. Оволодіти навичками правильного співочого голосоутворення, обумовленого взаємодією співочого дихання, атаки звуку і функції резонаторів, а також навичками округленого звучання голосу (у середньому регістрі), розвиток уміння формувати співочі голосні та приголосні, спочатку в середньому регістрі;
2. Спів вокалізів, осмислене й виразне виконання нескладних творів з текстом, домагаючись чистоти інтонації;
3. Протягом навчального року студент повинен пройти: 4-5 вокалізів, 5-6 нескладних творів з текстом.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ II КУРСУ

1. Розширення діапазону, згладжування регістрів, вирівнювання звучності голосних та приголосних;
2. Організація дихання, пов'язаного з відчуттям опори звуку;

3. Робота над гнучкістю, рухливістю голосу;
4. Протягом навчального року студент повинен пройти: вправи, які включають мажорні та мінорні гами, арпеджіо тризвуків та домінант-септакордів, 5-6 вокалізів, 6-8 неважких вокальних творів з текстом.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІІІ КУРСУ

1. Продовжити роботу над подальшим розширенням діапазону, розвитком рухливості голосу (гами мажорні та мінорні в прискореному русі, хроматична гама в межах квінти-октави, арпеджіо в повільному й прискореному русі, стаккато, форшлаг, інші елементи вокальної техніки: освоєння філірування звуку, ясності й чіткості дикції, навичок декламаційної виразності зі збереженням «оперного», рівного звучання голосу;
2. Виконавська практика – виступи в «учнівській філармонії», школах та загальних концертних заходах;
3. Протягом навчального року студент повинний пройти 5-6 вокалізів (на розвиток кантилени та рухливості голосу), 2-3 арії, 3-4 романси, 3-4 творів сучасних українських композиторів, 3-4 народні пісні.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІV КУРСУ

1. На ІV курсі має бути звернена особлива увага на подальше поглиблення музично-художнього розвитку студентів, на виявлення в них виконавських здібностей;
2. Продовжується робота над вирівнюванням звучності голосу на всьому діапазоні, на всіх голосних, над розвитком рухливості голосу, оволодінням мелізматикою та філіруванням звуку; над чіткістю дикції та декламаційною виразністю вимови, що не порушує рівної співучості звуковедення, як при співі легато, так і в речитативі й скоромовці;
3. Протягом навчального року студент повинний мати 3-5 оперних арій різного стилю, 4-6 романсів, 4 твори (пісні, романси) українських композиторів, в т.ч. сучасних, 4 народні пісні.

Репертуарний список для І курсу

- Бетховен Л. «Дух бардів»;
- Бетховен Л. «Мандрівна пісня»;
- Вокалізи (Абт Ф., Зейдлер Г., Конконе Дж.);
- Вправи (Ваккаї М., Лютген Б.);
- Лисенко М. «Ой маю, маю я оченята»;
- Моцарт В. «О, цитра ти моя»;
- Українська народна пісня «Вийшли в поле косарі»
(обробка О.Єдмички);
- Українська народна пісня «Взяв би я бандуру» (обробка В.Косенка);
- Українська народна пісня «Дивлюсь я на небо» (обробка В.Заремби);
- Українська народна пісня «За горами, за лісами» (обробка М. Вереківського).

Репертуарний список для ІІ курсу

- Бортнянський Д. Арія лікаря з опери «Син - суперник»;
- Вокалізи (Абт Ф., Зейдлер Г., Конконе Дж., Вілінська І.);
- Вправи (Ваккаї М., Лютген Б.);
- Глюк Х. Арія Орфея з опери «Орфей»;
- Гулак-Артемівський С. Каватина Султана з опери «Запорожець за Дунаєм»;
- Джордані Г. «О, милий мій»;
- Лисенко М. Пісня Виборного з опери «Наталка-Полтавка»;
- Майборода Г. «Пливе туман»;
- Моцарт В. Арія Керубіно «Серце хвилює» з опери «Весілля Фігаро»;
- Українська народна пісня «Було б не кохати зеленого дуба»
(обробка М.Лисенка);
- Українська народна пісня «Вечір на дворі» (обробка І.Вілінської);
- Українська народна пісня «Казав мені батько» (обробка М.Лисенка);
- Українська народна пісня «Ой важу я, важу» (обробка О.Чишка);
- Українська народна пісня «Світи місяцю» (обробка Ф.Надененка);
- Українська народна пісня «Сонце низенько» (обробка А.Рубця);
- Українська народна пісня «Стоїть гора високая»
(обробка Ф.Надененка);
- Українська народна пісня «Стоїть явір над водою» (обробка О.Чишка);
- Українська народна пісня «Чи я в лузі не калина була»
(обробка О.Єдмички);
- Шуберт Ф. «До музики».

Репертуарний список для III курсу

- Верді Дж. Аріозо Жермона з опери «Травіата»;
- Гендель Г. Речитатив та арія Еванео з опери «Родріго»;
- Гріг Е. « З водяної лілією»;
- Гуно Ш. Куплети Зібеля з опери «Фауст»;
- Данькевич К. Розповідь Кривоноса з опери «Богдан Хмельницький»;
- Доницетті Е. Романс Неморіно з опери «Любовний напиток»;
- Моцарт В. «К Хлое»;
- Українська народна пісня «Добрий вечір тобі, зелена діброво» (обробка М.Лисенка);
- Українська народна пісня «Думи мої» (обробка М.Вереківського)
- Українська народна пісня «Ой, на гору козак воду носить» (обробка М.Лисенка);
- Українська народна пісня «Ой, не світи, місяченьку» (обробка М.Лисенка);
- Українська народна пісня «Ой ішов козак з Дону» (обробка О.Чишка);
- Українська народна пісня «Ой у полі тихий вітер віє» (обробка Б.Лятошинського);
- Українська народна пісня «Ти, кропивонько» (обробка Л.Ревуцького);
- Українська народна пісня «Хусточка» (обробка О.Єдмички);
- Українська народна пісня «Чорні брови» (обробка Ф.Найдененка).

Репертуарний список для IV курсу

- Бетховен Л. Арія Рокко з опери «Фіделио»;
- Брамс Е «Даремна серенада»;
- Верді Дж. Аріозо Жермона з опери «Травіата»;
- Верді Дж. «Жебрак»;
- Гріг Е. «З водяною лілією»;
- Гуно Ш. Куплети Зібеля з опери «Фауст»;
- Гуно Ш. Каватина Валентина з опери «Фауст»;
- Деліб Л. Строфи Лакме;
- Доницетті Г. Романс Неморіно з опери «Любовний напій»;
- Жербін М. «Останні квіти»;
- Карассімі Дж. «Перемога, перемога!»;
- Лисенко М. «Минають дні»;
- Майборода Г. «Гаї шумлять»;
- Степовий Я. «Не беріть із зеленого луку верби»;
- Степовий Я. «Зацвіла в долині»;
- Шуберт Ф. «Ворон»;
- Шуберт Ф. «Блаженство»;
- Шуман Р. «Лотос»;
- Іспанська народна пісня «Хота» (обробка М. де Фалья);
- Українська народна пісня «Де ти бродиш, моя доле»
(обробка М.Кропивницького);
- Українська народна пісня «Ніч яка місячна» (обробка І.Вілінської);
- Українська народна пісня «Ой, на гору козак воду носить»
(обробка М.Лисенка);
- Українська народна пісня «Ой, не пугай Пугаченьку»
(обробка М.Лисенка);
- Українська народна пісня «Ой і не стелися, хрещатий барвінку»
(обробка М.Лисенка);
- Українська народна пісня «Повій, вітре» (обробка В.Заремби);
- Українська народна пісня «Спать мені не хочеться»
(обробка О.Чишка);
- Українська народна пісня «Стоїть гора високая»
(обробка П.Скоробагатька);
- Українська народна пісня «Стоїть явір над водою»
(обробка І.Вілінської);
- Українська народна пісня «Хилітеса, густі лози»
(обробка Б.Лятошинського);
- Українська народна пісня «Хусточка» (обробка О.Єдмички).

ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результати навчання студента, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання студентів охоплює низку письмових, усних, практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компетентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Вимірювання рівня досягнення результатів навчання здійснюється експертно за критеріями.

Оцінювання результатів навчання студентів проводиться під час проведення поточного і підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться у формі академконцертів у II, III, IV, V, VI семестрах. Прослуховування атестації у VII, VIII семестрах.

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку у II, IV, V семестрах, іспиту у III та VI семестрі та атестації у VIII семестрі в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль (залік):

II семестр: Вокаліз

Простий твір з текстом

Нескладна старовинна арія

IV семестр: Старовинна арія

Класичний романс

Народна пісня

Пісня сучасного композитора

V семестр: Вокаліз

Класичний романс

Народна пісня

Пісня сучасного композитора

Підсумковий контроль (іспит):

III семестр: Вокаліз

Класичний романс

Народна пісня

Пісня сучасного композитора

VI семестр: Класичний романс

Народна пісня

Пісня сучасного композитора

Атестація VIII семестр:

Старовинна арія

Твір західноєвропейського або українського композитора

Розгорнута арія композитора-класика

Твір сучасного композитора

Народна пісня

Поточний контроль (академконцерт)

II семестр

Вокаліз. Нескладна старовинна арія

III семестр

Вокаліз. Класичний романс. Народна пісня. Пісня сучасних композиторів

IV семестр

Вокаліз. Старовинна арія. Народна пісня

V семестр

Вокаліз. Класичний романс. Народна пісня. Пісня сучасних композиторів

VI семестр

Вокаліз. Старовинна арія. Народна пісня. Класична арія

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою:

<p>«Відмінно»</p>	<p>Студент добре вокально-технічно виконує дану програму, володіє основами кантилени, має чисту інтонацію, музично та художньо-виразно виконує твори. Повністю розкрив свої природні вокально-сценічні дані: тембр, силу голосу, образно-художнє мислення й виконавській темперамент; виробив повний діапазон і згладжені регістри, відсутність будь-яких дефектів звучання й вимови та розвинене вокальне дихання; блискуче володіє різними видами техніки співу; переконливо інтерпретує твори найрізноманітніших стилів і жанрів; точно передає драматургію твору вокально-артистичними засобами; володіє виконавською експресією; вільно читає з листа й транспонує нотний текст; здійснює виконавське редагування репертуару; укладає концертні програми; має конкурсні відзнаки та досвід концертних виступів; знає правила організації концертної роботи, етичного поведження в творчо-педагогічному колективі; обізнаний з основами гігієни голосу та застосовує ці знання на практиці. Самостійна робота виконана у повному обсязі.</p>
<p>«Добре»</p>	<p>Студент в цілому справляється з даною програмою, але має незначні технічні та інтонаційні недоліки, менше уваги приділяє виразності передачі змісту твору. Розвинув свої природні дані, володіє артистизмом виконання, має повний діапазон голосу і згладжені регістри, розвинене вокальне дихання; добре володіє різними видами техніки співу, вимовою, навичками інтерпретації, читання з листа, виконавським редагуванням репертуару, укладанням концертних програм; знає правила організації концертної діяльності, етичного поведження в творчо-педагогічному колективі; обізнаний з основами гігієни голосу та застосовує ці знання на практиці. Самостійна робота в цілому виконана.</p>

<p>«Задовільно»</p>	<p>Студент з ускладненнями виконує дану програму, має технічні недоліки, фальшиву інтонацію, недостатньо працює над вивченням творів. Недостатньо добре володіє вокально-технічними прийомами й виконавською майстерністю; має проблеми з діапазоном, диханням, регістрами та слабкі навички інтерпретації й читання з листа; недостатньо обізнаний з виконавським редагуванням репертуару, укладанням концертних програм, правилами організації концертної роботи, основами гігієни голосу; знає правила етичного поведіння в творчо-педагогічному колективі та застосовує ці знання на практиці. Самостійна робота виконана недостатньо.</p>
<p>«Незадовільно»</p>	<p>Студент не володіє практичними навичками дисципліни, не може виконати дану програму, прикладає мало зусиль до її вивчення. Спів не відповідає більшості показників художнього виконання. Не сформовано художньо-естетичне мислення. Самостійна робота виконана в малому обсязі або зовсім не виконана.</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Азарова Л.Г. Методичні принципи формування співучого голосу видатного педагога Ф. Ламперті // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки) №11, Ч. I. 2012. С.102-109.
2. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник. Київ : ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk722654.pdf> (дата звернення: 25.06.2022).
2. Антонюк В. Постановка голосу : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2000. 156 с.
3. Аспекти фізіології та медицини у постановці голосу: метод. рек. / Т. П. Павленко. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 56 с.
4. БазилікутБ.О. Орфоепія в співі. Львів : Видав. центр ЛНУ ім.І.Франка, 2001. 124с.
5. Баланко О. М. Сучасна українська камерно-вокальна музика як виконавський феномен : навч. посіб. Житомир : О. О. Євенок, 2018. 207 с.
6. Букач М. М. Взаємозв'язок голосу та слуху – основа вокального виховання. Наукові записки. НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. Т. 59. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2006. С. 9–16. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6991/Bukach_Vzaiem_ozviazok_slukhu_ta_holosu.pdf (дата звернення: 25.06.2022).
7. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва : навч. посіб. Київ : Вид-но НМАУ ім. П.Чайковського, 1997. 320 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Hnyd_Bohdan/Istoriia_vokalnoho_mystetstva.pdf?PHPSESSID=j8feuldjtgdsdtfgo0ge0h97t12 (дата звернення: 25.06.2022).
8. Голос людини та вокальна робота з ним : монографія / Г. Є. Стасько та ін. Івано-Франківськ : Видавництво ПНУ, 2010. 336 с. URL:

- <http://194.44.152.155/elib/local/2911.pdf> (дата звернення: 25.06.2022).
9. Голубев П. В. Поради молодим педагогам-вокалістам. Серія «Музикантупедагогу». Київ : Муз. Україна, 1983. 61 с.
 10. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість : психолого-педагогічний та музикознавчий аспекти : монографія. Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 1999. 243 с.
 11. Гребенюк Н. Є. Формування вокально-виконавських навичок міжособистісного спілкування в класі сольного співу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.02. Київ, 1994. 18 с.
 12. Євтушенко Д. Г. Питання вокальної педагогіки : історія, теорія, практика: навч.-метод. посіб. Київ : Мистецтво, 1963. 338 с.21
 13. Жишкович М. А. Львівська вокальна школа другої половини ХІХ – першої половини ХХ століття : дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / Львівська держ. музична академія ім. М. В. Лисенка. Л., 2006. 246 с.
 14. Знаменська О. В. Культура мови у співі. Київ : Держ. видав., 1959. 156 с.
 15. Каушмян Я. М. До моделі стилістики «національного» та «інтернаціонального» (на прикладі вокалізів С. Павлюченка, М. Завалішиної, О. та Р. Вороніних). Аспекти історичного музикознавства : зб. наук. ст. Харків, 2018. Вип. 13. С. 141–153. URL: http://num.kharkiv.ua/aspekty/vypusk13/Kaushnyan%20Ya._141-153c.pdf (дата звернення: 25.06.2022).
 16. Колодуб І.С. Питання теорії вокального мистецтва. Харків : Промінь, 1995. 120 с.
 17. Колодуб І.С. Практичні поради педагога-вокаліста. Київ : Муз. Україна, 2010. 54с.
 18. Коструба П. П. Сучасна українська літературна мова (фонетика) : навч. посіб. Київ : Наукова думка, 1969. 302 с.
 19. Кузьміна О. А. Жанрова своєрідність дитячої опери в композиторській практиці ХХ – початку ХХІ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Харків, 2019. 20 с. URL: http://num.kharkiv.ua/share/dissert/Автореферат_Кузьміна%20О.А.pdf (дата звернення: 25.06.2022).
 20. Кушка Я. С. Методика навчання співу: посіб. з основ вокальної майстерності. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 288 с. URL: <https://bohdan-books.com/upload/iblock/446/44653d92001b891e316f87eac6b057bf.pdf> (дата звернення: 25.06.2022).
 21. Людкевич С. Організація музичного виховання. Людкевич С. Дослідження, статті, рецензії, виступи / упоряд. З. Штупдер. Львів : Дивосвіт, 2000. Т 2. С. 293–298.
 22. Люш Д. Розвиток і охорона співацького голосу: учбов. посіб. Київ : Музична Україна, 1988. 138 с.
 23. Мадишева Т. П. Співак і мова (культура співу мовою оригіналу: теорія та практика). Харків : ШТРИХ, 2002. 160 с.
 24. Маруфенко О. В. Вокальне виховання учнів початкових мистецьких

- навчальних закладів. Теоретичні питання культури, освіти та виховання : зб. наук. пр. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2008. Вип. 35. С.112–114.
25. Маруфенко О. В. Методичні аспекти формування вокально-слухових навичок у школярів. Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського: зб. наук. праць. Спец. вип. Мистецька освіта: сучасний стан і перспективи розвитку. Одеса : ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, 2007. Ч. II. С. 94–100.
26. Микиша М. В. Практичні основи вокального мистецтва. Київ : Музична Україна, 1971. 90 с. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk519274.pdf> (дата звернення: 25.06.2022).
27. Питання формування репертуару в класах сольного академічного співу. Романси та вокалізи для дітей і юнацтва : метод. рек. для викл. та нотний матеріал для вик. музич. шк., музич. відділ. почат. спец. мистец. навч. закладу (школи естетичного виховання) / автор-уклад. І. В. Францескевич. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 56 с. URL: <https://innafrantseskevich.com/uk/питання-формування-репертуару-вклас-2/> (дата звернення: 25.06.2022).
28. Розвиток співацького голосу у пубертатний період : метод. рек. (для викладачів сольного співу початкових мистецьких навчальних закладів) / уклад. О. Д. Роденкова. Суми : Вид-во Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2011. 44 с.
29. Садовенко С. М. Розвиток музичних здібностей засобами українського фольклору : навч.-метод. посіб. Київ : Шкільний Світ, 2008. 128 с.
30. Стасько Г. Психотехніка співу в вокальній педагогіці. Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2011. 176 с.
31. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки: посіб. Вінниця : Нова Книга, 2012. 176 с. URL: https://studylib.ru/doc/6231430/stahevich-o.-g.-z-%D1%96stor%D1%96%D1%97-vokal._no-vikonavs._kih-stil%D1%96v-ta-... (дата звернення: 25.06.2022).
32. Хуторська А. Й. Використання традиційних та новітніх методів навчання співу для подолання негативного впливу сучасної поп-культури на співаків-початківців. Голос представників голосомовних професій: актуальні проблеми, досвід та інновації : зб. наук. пр. І Міжнар. міждисциплін. наук.-практ. конф. Харків : ХНПУ, 2019. С. 152–156. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2335/1/Голос%20представників%20голосомовних%20професій%20.pdf> (дата звернення: 25.06.2022).
33. Хуторська А. Й. Композиторська інтерпретація поетичного тексту як художній переклад (на прикладі камерно-вокальної музики) : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Харків, 2009. 17 с.
34. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. Київ : ІЗМН, 1998. 160 с.
35. Чайка В. Мистецтво творити голосом. Роль психофізіологічного стану студента у розвитку його вокальної майстерності : поради педагога. Львів : Місіонер, 2008. 104 с.
36. Шевченко Н. Синтез виконавських манер як творчий чинник сучасної вокальної музики. Вісник ДАКККіМ. 2012. № 3. С. 183–187.
37. Katarusczyk-Mania L. The role of music in improving children's speech. Вісн. Одес. нац. ун-ту. Психологія. Одеса : 2008. Вип 13. С. 104–115.

38. Riggs Seth. Singing for the Stars: A Complete Program for Training Your Voice. Alfred Music Publishing, 1992. 96 p.
39. Sarrazin N. Music and the Child. Open Suny Textbooks. State University of New York at Geneseo, 2016. 309 p. URL: <https://milneopentextbooks.org/music-andthe-child/> (дата звернення: 25.06.2022).
40. Stoloff B. Blue scatitudes. Vocal improvisation on the blue. Brooklyn, New York: Gerard and Sarzin Publishing Co., 2003. 77 p.
41. Stoloff B. Vocal improvisation (Techniques scat). New York: Gerard and Sarzin Publishing Co., 1972. 130 p.

Інформаційні ресурси

1. https://slovnyk.me/dict/music_terms
2. <http://uk.scorser.com/S/Ноти/Вокальний+Ансамбль/-1/1.html>
3. <http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php>
4. <https://gloriamusic.org.ua/noty-skachat>
5. <https://sydirvorobkevych.wixsite.com/choumimsv/бібліотека>
6. <https://music.dzherela.com.ua/skachat-noty/>
7. <https://parafia.org.ua/noty/>
8. https://composer.ucoz.ua/load/noti/operni_ariji_ta_ansambli/51